

CẢI CÁCH THỦ TỤC HÀNH CHÍNH TRONG LĨNH VỰC ĐẦU TƯ XÂY DỰNG

GIẢI PHÁP PHỤC HỒI NỀN KINH TẾ

/ Nguyên Hương

Thủ tục đầu tư xây dựng là những lĩnh vực thủ tục hành chính có vai trò thiết yếu, ảnh hưởng trực tiếp đến việc gia nhập thị trường, đưa nguồn lực vào sản xuất và sự phát triển về cơ sở vật chất, hạ tầng kỹ thuật của doanh nghiệp cũng như cả nền kinh tế. Thực hiện các thủ tục hành chính về đầu tư xây dựng là một trong những hoạt động quan trọng đầu tiên khi doanh nghiệp khởi sự kinh doanh và ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển lâu dài của doanh nghiệp.

Sự nỗ lực cải thiện môi trường kinh doanh của Chính phủ

Thời gian qua, Chính phủ Việt Nam đã từng bước thực hiện những điều chỉnh về cơ chế chính sách để tạo thuận lợi cho doanh nghiệp trong các hoạt động đầu tư xây dựng. Việc ban hành các bộ luật như Luật Xây dựng (2003, 2014 và bổ sung, sửa đổi năm 2020), Luật Đất đai (1993, 1998, 2003 và 2013), Luật Nhà ở (2005 và 2014) và Luật Đấu thầu (2005 và 2013) đã cải thiện về căn bản tính minh bạch về pháp lý, tăng cường sự cạnh tranh lành mạnh trên thị trường và nâng cao hiệu quả sử dụng vốn trong các dự án đầu tư xây dựng.

Bên cạnh điều chỉnh khung khổ pháp lý, Chính phủ cùng chính quyền các địa phương cũng có những nỗ lực cải thiện môi trường kinh doanh thông qua đơn giản hóa các thủ tục hành chính trong lĩnh vực này. Nghị quyết 02/NQ-CP của Chính phủ ban hành ngày 01/01/2021 về “Tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia” đã giao nhiệm vụ cho các Bộ ngành, địa phương cần “giải quyết các bất cập do quy định chưa cụ thể, chồng chéo, mâu thuẫn về quản lý

nhà nước trong lĩnh vực đầu tư, đất đai, xây dựng và tài nguyên, môi trường.” Ở cấp địa phương, những chuyển biến tích cực về chất lượng điều hành trong những năm qua đã thúc đẩy các chương trình cải cách nhằm đơn giản hóa một số quy trình thủ tục về đầu tư xây dựng, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong xử lý thủ tục hành chính. Nhờ đó, chi phí tuân thủ thủ tục

Cần đơn giản hóa một số quy trình thủ tục về đầu tư xây dựng

hành chính đã dần giảm xuống, doanh nghiệp gia nhập thị trường, tổ chức sản xuất kinh doanh dễ dàng hơn.

Ngày 26/11/2021 Bộ Xây dựng và Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) cùng phối hợp tổ chức Hội nghị Đối thoại doanh nghiệp **“Cải cách thủ tục hành chính trong đầu tư xây dựng và lĩnh vực liên quan”**. Hội nghị đã thu hút sự quan tâm lớn của hơn 200 doanh nghiệp, 30 hiệp hội nghề nghiệp, các chuyên gia, các nhà khoa học, cơ quan Trung ương

và địa phương tham dự tại Hội trường và hàng nghìn doanh nghiệp, cơ quan nhà nước tại 63 điểm cầu trực tuyến trên toàn quốc. Đây không phải là hoạt động mới mà đã được Bộ Xây dựng duy trì qua nhiều năm, nhưng luôn là hoạt động có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với công tác xây dựng và hoàn thiện thể chế của Bộ, thể hiện mong muốn phục vụ, cầu thị và luôn lắng nghe ý kiến của các doanh nghiệp đối với Bộ Xây dựng.

BỘ TRƯỞNG BỘ XÂY DỰNG NGUYỄN THANH NGHỊ:

Tạo ra sự đột phá trong nâng cao Chỉ số cấp phép xây dựng của Ngành năm 2021

*Bộ trưởng Bộ Xây dựng Nguyễn Thanh Nghị
phát biểu tại Hội nghị*

Cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, khuyến khích và tạo điều kiện thuận lợi, hỗ trợ doanh nghiệp phát triển là chủ trương quan trọng mà Đảng và Chính phủ đã đề ra và đang ưu tiên thực hiện. Từ năm 2014 đến nay, Chính phủ đã liên tục ban hành và triển khai thực hiện các Nghị quyết thường niên về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia về hỗ trợ và phát triển doanh nghiệp. Trong nhiều nhiệm vụ của các Bộ, ngành Trung ương và địa phương được giao trong các Nghị quyết, Bộ Xây dựng được giao nhiệm vụ chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành liên quan cải thiện chỉ số Cấp phép xây dựng – là một trong các chỉ số được Ngân hàng thế giới đo lường, đánh giá và xếp hạng môi trường kinh doanh của một nền kinh tế.

Thực hiện nhiệm vụ này, thông qua công tác xây dựng và hoàn thiện thể chế, Bộ Xây dựng đã thực hiện đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, tạo sự chủ động cho người quyết định đầu tư, chủ đầu tư trong quá trình thực hiện các thủ tục đầu tư xây dựng; bãi bỏ, đơn giản hóa, tích hợp nhiều thủ tục hành chính trong đầu tư xây dựng, bãi bỏ nhiều ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện; cũng như cắt giảm, đơn giản hóa số lượng lớn các điều kiện đầu tư kinh doanh.

Riêng trong 10 tháng đầu năm 2021, đã bãi bỏ 03 ngành, nghề kinh doanh có điều kiện; cắt giảm, đơn giản hóa 59/172 điều kiện đầu tư kinh doanh đối với 09 ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện (đạt 34,3%); cắt giảm, đơn giản hóa 09 thủ tục hành chính; cắt giảm yêu cầu, điều kiện đối với một số đối tượng khi thực hiện hoạt động xây dựng trong 03 ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện; tích hợp, thay thế 05 Nghị định, 07 Thông tư vào 02 Nghị định.

Gần đây nhất, Bộ Xây dựng đã tham mưu, trình và được Thủ tướng Chính phủ ban hành quyết định số 1936/QĐ-TTg ngày 22/11/2021 phê duyệt Phương án cắt giảm, đơn giản hóa quy định liên quan đến hoạt động kinh doanh thuộc phạm vi chức năng, nhiệm vụ quản lý nhà nước của Bộ Xây dựng trong năm 2021 và năm 2022. Thực hiện thành công phương án này hứa hẹn tạo ra các hỗ trợ thực chất nhất cho doanh nghiệp ngành Xây dựng, tạo ra sự đột phá trong nâng cao Chỉ số cấp phép xây dựng của Ngành năm 2021, 2022.

Dù đã đạt được những kết quả nhất định trong cải cách thủ tục hành chính, cải thiện Chỉ số cấp phép xây dựng và cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh của Ngành, Bộ Xây dựng vẫn luôn nhận thức rằng thủ tục hành chính trong các lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ Xây dựng vẫn phải tiếp tục được cải cách và dự địa cải cách vẫn còn rất lớn.

Chính vì vậy, qua Hội nghị đối thoại doanh nghiệp, Bộ Xây dựng cầu thị, lắng nghe và rất mong nhận được sự đánh giá khách quan, thẳng thắn và trách nhiệm của các tổ chức, doanh nghiệp, các hiệp hội nghề nghiệp về môi trường đầu tư kinh doanh ngành Xây dựng cũng như các khó khăn, vướng mắc trong việc thực hiện những thủ tục hành chính về đầu tư xây dựng trên thực tế, làm cơ sở để Bộ Xây dựng và các cơ quan quản lý nhà nước tiếp tục đề xuất những giải pháp cải cách phù hợp, hiệu quả và khả thi hơn trong thời gian tới.

ÔNG PHẠM TẤN CÔNG – CHỦ TỊCH PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM: *Cải cách hành chính giúp tiết kiệm thời gian và chi phí cho doanh nghiệp*

Ông Phạm Tấn Công – Chủ tịch Phòng thương mại và công nghiệp Việt Nam

Thủ tục hành chính về đầu tư xây dựng và một số lĩnh vực liên quan trong thời gian qua vẫn còn nhiều khó khăn đối với các doanh nghiệp, đặc biệt là nhóm thủ tục liên ngành, liên quan đến thẩm quyền của nhiều cơ quan nhà nước và tới nhiều cấp chính quyền khác nhau. Bản thân các cơ quan chính quyền cấp thực thi cũng gặp khó khăn trong áp dụng pháp luật và có thể đối mặt với rủi ro pháp lý.

Từ bối cảnh đó, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) đã chủ trì thực hiện báo cáo đánh giá mức độ thuận lợi khi tuân thủ các thủ tục hành

chính trong lĩnh vực đầu tư – đất đai – xây dựng – môi trường. Kết quả báo cáo được công bố chính là trải nghiệm trực tiếp của gần 2000 doanh nghiệp có thực hiện hoạt động xây dựng công trình trong hai năm gần nhất, trong số gần 10.200 doanh nghiệp phản hồi khảo sát của VCCI. Cải cách hành chính sẽ giúp tiết kiệm thời gian và chi phí cho doanh nghiệp, giảm bớt gánh nặng tuân thủ thủ tục hành chính. Đặc biệt cải cách hành chính trong những lĩnh vực quan trọng như đầu tư – xây dựng – đất đai – môi trường có tác dụng tích cực không kém một “gói cứu trợ” cho doanh nghiệp trong bối cảnh khó khăn bởi đại dịch. Trong quá trình cải cách này, rất cần mối quan hệ hợp tác chặt chẽ giữa nhà nước và cộng đồng doanh nghiệp. Suy cho cùng, doanh nghiệp chính là động lực của nền kinh tế, là chủ thể trực tiếp thực hiện hoạt động đầu tư xây dựng và cũng chính là chủ thể quan trọng nhất, phù hợp nhất đưa ra các khuyến nghị giải pháp mang tính thực tế để giải quyết những vấn đề đang tồn tại hiện nay.

Chương trình Hội thảo sẽ giúp doanh nghiệp tiết kiệm rất nhiều chi phí, giúp giải phóng nhiều nguồn lực quốc gia đang bị tắc nghẽn, đình trệ, giúp các dòng vốn đầu tư cả công và tư nhanh chóng đi vào hoạt động, tạo đà để nền kinh tế chúng ta bứt phá nhanh hơn trong giai đoạn sắp tới.

NHẬN DIỆN KHÓ KHĂN, VƯỚNG MẮC CỦA DOANH NGHIỆP VÀ KIẾN NGHỊ CÁC GIẢI PHÁP THÁO GỖ KHI THỰC HIỆN THỦ TỤC HÀNH CHÍNH TRONG ĐẦU TƯ XÂY DỰNG VÀ LĨNH VỰC LIÊN QUAN

Đối thoại với doanh nghiệp là hoạt động đã được Bộ Xây dựng duy trì qua nhiều năm và là hoạt động có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với công tác xây dựng và hoàn thiện thể chế của Bộ, thể hiện mong muốn phục vụ, cầu thị và luôn lắng nghe ý kiến của các doanh nghiệp đối với Bộ Xây dựng. Qua nhiều lần tổ chức đối thoại trước, tiếp nhận phản ánh từ cộng đồng doanh nghiệp, các hội, hiệp hội nghề nghiệp, Bộ Xây dựng đã thực hiện đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, tạo sự chủ động cho người quyết định đầu tư, chủ đầu tư trong quá trình thực hiện các thủ tục đầu tư xây dựng; bãi bỏ, đơn giản hóa, tích hợp nhiều thủ tục hành chính trong đầu tư xây dựng, bãi bỏ nhiều ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện; cũng như cắt giảm, đơn giản hóa số lượng lớn các điều kiện đầu tư kinh doanh.

Trong số 10 nhóm thủ tục được đánh giá, 2 thủ tục dễ thực hiện nhất đối với các doanh nghiệp là kết nối cấp

thoát nước và kết nối cấp điện khi tỉ lệ doanh nghiệp gặp khó khăn với 2 thủ tục này thấp nhất, lần lượt là 24,3% và 27,6%. Trong khi đó, doanh nghiệp còn gặp

Bộ Xây dựng đã thực hiện cắt giảm, đơn giản hóa số lượng lớn các điều kiện đầu tư kinh doanh

Cần tiếp tục tháo gỡ những khó khăn, bất cập trong việc lựa chọn chủ đầu tư

khó khăn nhất định khi tiến hành các thủ tục về đất đai, giải phóng mặt bằng và các thủ tục về quy hoạch xây dựng, quy hoạch đô thị. Tỷ lệ doanh nghiệp gặp trở ngại với 2 nhóm thủ tục này lần lượt là 50% và 48%, cao nhất trong các thủ tục được đánh giá. Nghiên cứu chi phí thời gian trong hoạt động cấp phép xây dựng, một doanh nghiệp điển hình trung bình cần khoảng 3 lượt đến cơ quan quản lý Nhà nước để hoàn tất xin cấp phép xây dựng trong năm 2020, con số này không có thay đổi đáng kể so với khảo sát trong năm 2019. Tuy nhiên, số ngày từ lúc doanh nghiệp nộp hồ sơ xin cấp phép xây dựng đến khi nhận giấy phép trong năm 2020 đã có sự cải thiện đáng kể so với năm 2019.

Theo bà Nguyễn Minh Thảo, Viện Nghiên cứu kinh tế Trung ương, giải pháp về cải cách thủ tục hành chính như một gói hỗ trợ cho doanh nghiệp, là giải pháp bền vững, dài hạn mà các doanh nghiệp mong chờ như thủ tục về đầu tư, đất đai, môi trường. Từ thực tế nghiên cứu, đại diện Viện Nghiên cứu kinh tế Trung ương cho rằng dư địa cải cách vẫn còn nhiều đồng thời đề xuất cùng với việc cắt giảm thời gian ở mỗi thủ tục cần phải khắc phục được những mâu thuẫn và chồng chéo giữa các lĩnh vực đất đai, xây dựng và môi trường.

Đại diện Hội Nhà thầu Việt Nam, ông Nguyễn Quốc Hiệp, Chủ tịch Hội Nhà thầu Việt Nam kiến nghị cho phép sửa đổi hợp đồng, quy định các chủ đầu tư phải có bảo lãnh thanh toán của ngân hàng 30%, nhà thầu phải có bảo lãnh dự thầu, bảo lãnh hợp đồng và một số bảo lãnh khác. Kiến nghị công trình nếu chưa ký quyết toán không đưa vào sử dụng, phải có kiểm tra

của Cục Giám định Nhà nước để có cơ sở cho các nhà thầu thực hiện.

Đối với lĩnh vực đầu tư bất động sản, theo ông Nguyễn Quốc Hiệp, đây là ngành kinh doanh phải chịu nhiều thủ tục hành chính và tác động của nhiều luật nên các dự án triển khai chậm. Những hạn chế này đang được Bộ Xây dựng và các Bộ, ngành liên quan tích cực sửa đổi, bổ sung. Chủ tịch Hội Nhà thầu Việt Nam cũng đề nghị Bộ Xây dựng tháo gỡ những khó khăn, bất cập trong việc lựa chọn chủ đầu tư, việc chuyển đổi từ đất khác sang đất nhà ở đô thị.

Tiếp cận dưới góc độ doanh nghiệp đầu tư các dự án nhà ở xã hội và nhà ở thương mại giá rẻ, ông Nguyễn Xuân Quang, Chủ tịch Tập đoàn Nam Long cho rằng cần xây dựng chính sách riêng đặc thù cho nhà ở xã hội và nhà ở thương mại giá rẻ. Đồng thời, cần xây dựng tiêu chuẩn thiết kế quy hoạch, thiết kế công trình. Kiến nghị xem xét giảm thuế VAT cho người mua nhà ở xã hội và nhà ở thương mại giá rẻ, cần có một “nhạc trưởng” để điều phối các chương trình phát triển nhà ở xã hội, nhà ở giá rẻ.

Trên tinh thần đồng hành cùng doanh nghiệp, tập trung tháo gỡ khó khăn về cải cách thủ tục hành chính trong đầu tư xây dựng và các lĩnh vực liên quan, Bộ trưởng Bộ Xây dựng Nguyễn Thanh Nghị cho biết sẽ tập trung chỉ đạo các Cục, Vụ và các đơn vị trực thuộc Bộ tiếp thu, tổng hợp các ý kiến, kiến nghị của cộng đồng doanh nghiệp nhằm kịp thời sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện về mặt thể chế, gỡ vướng về chính sách đối với các lĩnh vực quản lý Nhà nước thuộc Bộ Xây dựng.